

Skierowane do konsultacji społecznych projekty uchwał antysmogowych zakładają, że już w przyszłym roku na Dolnym Śląsku zaczną obowiązywać przepisy stopniowo ograniczające zanieczyszczenia powietrza.

Przygotowano trzy oddzielne projekty uchwał: dla miejscowości uzdrowiskowych, dla Wrocławia i dla pozostałej części województwa dolnośląskiego.

Oznacza to, że do tych przepisów będą musieli dostosować się wszyscy mieszkańcy województwa dolnośląskiego.

Do 30 września 2017 roku trwają konsultacje społeczne projektów uchwał.

Co w praktyce oznaczają proponowane przepisy? Sprawdź – przeczytaj poniżej. Masz dalej wątpliwości lub pytania? Napisz do nas na: czystepowietrze@irt.wroc.pl lub zadzwoń: 71 374 95 00.

Instytut Rozwoju Terytorialnego, jednostka samorządowa Województwa Dolnośląskiego.

* * *

TERMINY OBOWIĄZYWANIA UCHWAŁ ANTYSMOGOWYCH

- Od momentu wejścia w życie uchwał – zakaz stosowania: 1) węgla brunatnego oraz paliw stałych produkowanych z wykorzystaniem tego węgla, 2) mułów węglowych i flotokoncentratów węglowych, tj. paliw o uziarnieniu mniejszym niż 3 mm oraz mieszanek produkowanych z ich wykorzystaniem, 3) biomasy stałej o wilgotności powyżej 20%.

Dla Wrocławia oraz uzdrowisk w granicach stref A, B i C ochrony uzdrowiskowej:

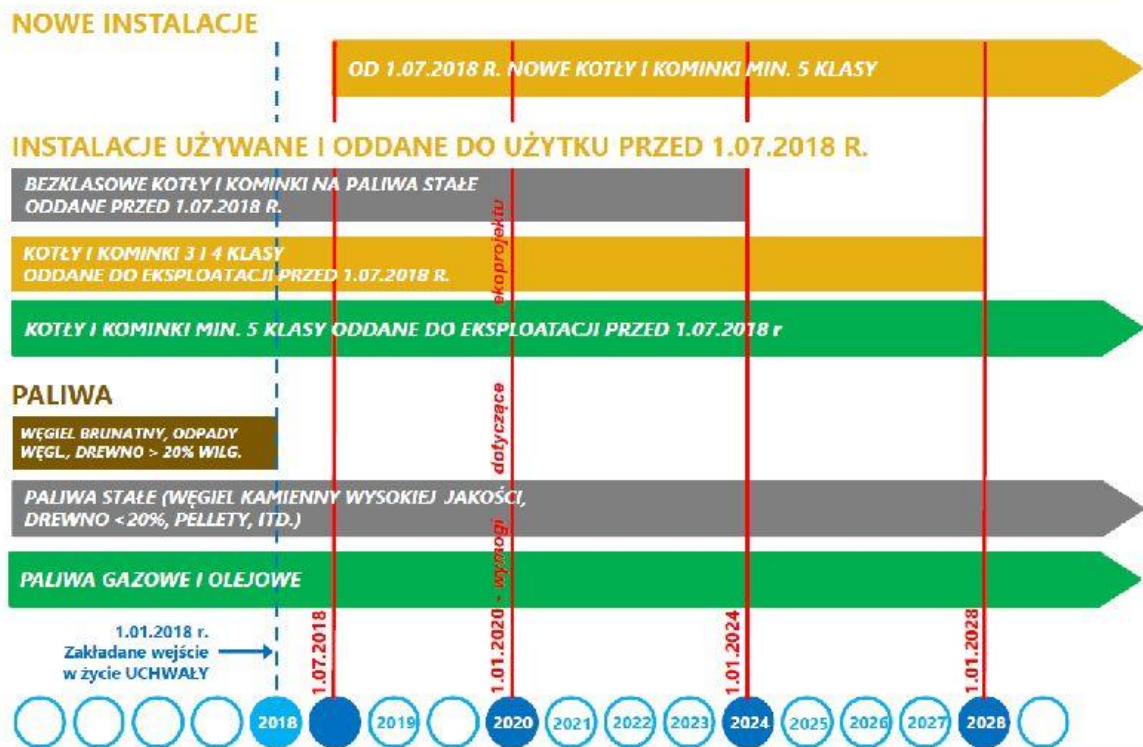
- od 1 lipca 2018 r. – zakaz instalowania kotłów, pieców i kominków na paliwa stałe (w tym drewno, węgiel, pelet). Nowe instalacje mogą jedynie spalać gaz lub lekki olej opałowy. Instalacje użytkowane (zainstalowane przed 1 lipca 2018 r.) mogą nadal pracować.
- od 1 stycznia 2024 r. – zakaz stosowania paliw stałych we wszystkich instalacjach. Dozwolone spalanie jedynie gazu oraz lekkiego oleju opałowego.

Dla Dolnego Śląska (z wyłączeniem Wrocławia oraz uzdrowisk w granicach stref A, B i C ochrony uzdrowiskowej):

- od 1 lipca 2018 r. – nowo uruchamiane kotły, piece i kominki muszą spełniać wymagania emisyjne dla cząstek stałych (pyłu): nie więcej niż 40 mg/m³.
- od 1 stycznia 2024 r. – zakaz użytkowania instalacji pozaklasowych, nie spełniających wymagań w zakresie minimalnych standardów emisyjnych pyłu wg normy PN-EN 303-5:2012.
- od 1 stycznia 2028 r. – zakaz użytkowania instalacji nie spełniających wymagań emisyjności pyłu minimum dla klasy 5 (koniec możliwości użytkowania instalacji klasy 3 i 4). Wymagania dla ekoprojektu są ostrzejsze niż dla klasy 5, stąd urządzenia spełniające standardy ekoprojektu będą mogły być użytkowane bezterminowo.

Poniższe grafiki obrazują harmonogram obowiązywania poszczególnych ograniczeń określonych w projektach uchwał.

**UCHWAŁA DLA WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO Z WYŁĄCZENIEM
GMINY MIEJSKIEJ WROCŁAW I UZDROWISK
ZGODNIE Z ART. 96 USTAWY PRAWO OCHRONY ŚRODOWISKA**

UCHWAŁA DLA MIASTA WROCŁAWIA I UZDROWISK ZGODNIE Z ART. 96 USTAWY PRAWO OCHRONY ŚRODOWISKA

NOWE INSTALACJE

OD 1.07.2018 R. TYLKO INSTALACJE NA PALIWA GAZOWE I OLEJOWE

INSTALACJE UŻYWANE I ODDANE DO UŻYTKU PRZED 1.07.2018 R.

WSZYSTKIE KOTŁY I KOMINKI NA PALIWA STAŁE
ODDANE PRZED 1.07.2018 R.

PALIWA

WĘGIEL BRUNATNY, ODPADY
WĘGL., DREWNO > 20% WILG.

PALIWA STAŁE (WĘGIEL KAMIENNY WYSOKIEJ JAKOŚCI,
DREWNO <20%, PELLETY, ITD.)

PALIWA GAZOWE I OLEJOWE

www.lrt.wroc.pl

Niezależnie od zapisów uchwał antysmogowych dla całego kraju zaczną obowiązywać zakazy wynikające z przepisów unijnych:

- od 1 stycznia 2020 r. – zakaz sprzedaży na terenie całej Unii Europejskiej **kotłów**, które nie spełniają wymagań ekoprojektu.
- od 1 stycznia 2022 r. – zakaz sprzedaży na terenie całej Unii Europejskiej **pieców i kominków**, które nie spełniają wymagań ekoprojektu.

ODPOWIEDZI NA CZĘSTO ZADAWANE PYTANIA

Kiedy nastąpi wejście w życie uchwał antysmogowych?

Zgodnie z harmonogramem prac Sejmik Województwa Dolnośląskiego będzie głosował projekty uchwał w listopadzie 2017 r. Wejście w życie uchwał nastąpi 14 dni od momentu opublikowania ich w Dzienniku Urzędowym Województwa Dolnośląskiego.

Czy przepisy mają obowiązywać także poza sezonem grzewczym?

Zgodnie z projektami uchwał, przepisy będą obowiązywać przez cały rok, bez względu na sezon. Podyktowane jest to koniecznością zmniejszenia całorocznej emisji zanieczyszczeń – nie tylko w sezonie grzewczym. Pozostawienie możliwości użytkowania instalacji pozaklasowych (tzw. kopciuchów) i stosowania niskiej jakości paliw poza sezonem grzewczym skutkowałoby w praktyce dużymi trudnościami w egzekucji zakazu ich stosowania w czasie sezonu grzewczego.

Mieszkam we Wrocławiu. Czym podczas kolejnej zimy (2018/2019) będę mógł/mogła palić w piecu?

Projekt uchwały antysmogowej dla Wrocławia wprowadza już od momentu wejścia jej w życie zakaz stosowania w piecach paliw stałych niskiej jakości, które uwalniają do atmosfery najwięcej toksycznych związków i pyłów. Oznacza to, że od przyszłej zimy (2018/2019) do ogrzewania domu nie będzie można używać wilgotnego drewna oraz węgla o niskiej wartości opałowej lub wysokiej zawartości popiołu lub siarki, tj. :

- 1) węgla brunatnego oraz paliw stałych produkowanych z wykorzystaniem tego węgla,
- 2) mułów węglowych i flotokonzentratów węglowych, tj. paliw o uziarnieniu mniejszym niż 3 mm oraz mieszanek produkowanych z ich wykorzystaniem,
- 3) biomasy stałej o wilgotności powyżej 20% (w przypadku drewna, wilgotność taką osiąga się już przy dwuletnim sezonowaniu).

Zgodnie z projektem uchwały, do końca roku 2023 będzie można we Wrocławiu palić węglem i drewnem dobrej jakości, ale tylko w instalacjach, które zostały zamontowane przed 30 czerwca 2018 r.

Kogo konkretnie będą dotyczyć przepisy? Co, jeśli wynajmuję mieszkanie lub prowadzę firmę? Czy trzeba być właścicielem instalacji?

Przepisy dotyczą każdego, kto eksploatuje instalacje, co oznacza, że nie trzeba być jej właścicielem, wystarczy użytkować daną instalację, aby być zobowiązanym do spełnienia przepisów.

Zapisy uchwał dotyczą zarówno mieszkańców, jak i wynajmujących oraz prowadzących działalność gospodarczą (posiadających kotły o mocy do 1 MW).

Uchwały nie różnicują adresatów przepisów z punktu widzenia posiadania przez nich tytułu prawnego do instalacji. Takie różnicowanie w nieuprawniony sposób mogłoby uprzywilejowywać osoby, które nie posiadają żadnego tytułu prawnego do instalacji, względem osób posiadających tytuł prawny. Z punktu widzenia celów uchwały istotna jest sama eksploatacja instalacji.

Jaki jest zakres terytorialny uchwały antysmogowej dla uzdrowisk?

Zgodnie z projektem uchwały to uzdrowiska w granicach strefy A, B i C ochrony uzdrowiskowej. Zasięg stref nie jest tożsamy z granicami gminy. Granice stref można znaleźć w statutach poszczególnych uzdrowisk.

Które miejscowości na Dolnym Śląsku są uzdrowiskami?

Na terenie województwa dolnośląskiego jest 11 miejscowości posiadających status uzdrowiska: Cieplice Śląskie-Zdrój, Czerniawa-Zdrój, Długopole-Zdrój, Duszniki-Zdrój, Jedlina-Zdrój, Kudowa-Zdrój, Lądek-Zdrój, Polanica-Zdrój, Przerzeczyn-Zdrój, Szczawno-Zdrój i Świeradów-Zdrój.

Cieplice Śląskie-Zdrój są obecnie dzielnicą Jeleniej Góry, Przerzeczyn-Zdrój leży w gminie Niemcza, Długopole-Zdrój leży w gminie Bystrzyca Kłodzka, zaś Czerniawa-Zdrój leży w gminie Świeradów-Zdrój, przy czym fragment strefy C uzdrowiska Czerniawa-Zdrój leży również na terenie gminy Mirsk.

Co się będzie działo pomiędzy 1 lipca 2018 r. a 31 grudnia 2023 r?

Zgodnie z projektami, od 1 lipca 2018 r. będzie obowiązywał **okres przejściowy** dla użytkowanych instalacji.

W uzdrowiskach i we Wrocławiu do końca roku 2023, czyli przez ponad 6 lat, będzie można jeszcze użytkować piece, kotły i kominki. Już dziś należy więc zacząć myśleć o perspektywie roku 2024.

W pozostałej części Dolnego Śląska: zamontowane instalacje **pozaklasowe (tzw. kopciuchy)** będzie można użytkować jeszcze do końca 2023 roku, czyli jeszcze przez ponad 6 lat, zaś instalacje **klasy 3 i 4** – do końca 2027 roku, czyli jeszcze przez ponad 10 lat. Instalacje **5 klasy** nie są objęte ograniczeniami.

Okres przejściowy to czas na wymianę instalacji nie spieniających wymagań określonych w projektach uchwał – przestawienie się na niskoemisyjne ogrzewanie, a także czas na obniżenie zapotrzebowania na energię ciepłą: wykonanie termomodernizacji budynków.

INSTALACJE

Jakich instalacji dotyczy uchwała? Co z fabrykami?

Projekty uchwał dotyczą instalacji przeznaczonych do spalania paliw stałych, w tym: kotłów, piecokuchni, pieców (także kaflowych) i kominków - zarówno typu „koza” jak i kominków z płaszczem wodnym oraz z systemem dystrybucji gorącego powietrza. Katalog nazw nie jest zamknięty.

Z uchwał **wyłączone** są te instalacje, dla których wymagane jest uzyskanie pozwolenia zintegrowanego albo pozwolenia na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza, albo dokonanie zgłoszenia. Dotyczy to najczęściej instalacji przemysłowych, o mocy powyżej 1MW (zgodnie z rozporządzeniami Ministra Środowiska z dnia 2 lipca 2010 r. w sprawie rodzajów instalacji, których eksploatacja wymaga zgłoszenia oraz w sprawie przypadków, w których wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza z instalacji nie wymaga pozwolenia).

Dogrzewam dom kominkiem na drewno. Jakie zastosowanie w stosunku do mnie będzie miała uchwała antysmogowa?

Zapisy projektów uchwał nie rozróżniają pomiędzy głównymi a uzupełniającymi źródłami ciepła. Regulacjom mają podlegać równo wszystkie urządzenia spalające paliwa stałe (do mocy 1 MW).

Dla Wrocławia i uzdrowisk w granicach stref A, B i C ochrony uzdrowiskowej:

Kominek będzie mógł być użytkowany do końca 2023 roku. Po tej dacie nie będzie można eksploatować kominków na paliwa stałe. Alternatywą mogą być kominki gazowe, czy instalacje imitujące.

Dla pozostałego obszaru województwa:

Zgodnie z projektem uchwały od 1 stycznia 2024 roku dozwolone będzie użytkowanie tylko kominków spełniających wymagania ekoprojektu w odniesieniu do emisji pyłu, wynoszącej maksymalnie 40 mg/m³.

Jeśli kominek nie spełnia norm emisji pyłu określonych w dyrektywie ekoprojektu, to zgodnie z projektem uchwały będzie go można eksploatować wyłącznie do końca roku 2023, a więc jeszcze przez ponad 6 lat. Po tym czasie kominek można wymienić na spełniający wymogi ekoprojektu, z zamkniętą komorą spalania (na rynku jest coraz więcej wkładów kominkowych posiadających takie parametry).

Zgodnie z projektem uchwały, będą dopuszczone do użytkowania wyłącznie miejscowe ogrzewacze pomieszczeń z zamkniętą komorą spalania, spełniające wymogi ekoprojektu. W przypadku gdy taka instalacja nie spełnia ww. wymogów, dopuszcza się wyposażenie instalacji w urządzenie redukujące emisję pyłu zgodnie z wymaganiami ekoprojektu dla miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń – np. elektrofiltr.

Niezależnie od powyższego należy pamiętać, że od czasu wejścia w życie uchwał antysmogowych biomasa stosowana w kominku musi być sucha (tzn. jej wilgotność nie powinna przekraczać 20%), co w praktyce sprowadza się do palenia drewnem suszonym przez minimum dwa sezony.

Czy od 1 stycznia 2018 r. (w przypadku nowych instalacji) oraz od 1 stycznia 2024 r. (w przypadku instalacji użytkowanych) możliwe będzie korzystanie z automatycznych kotłów na pelet spełniających normę PN-EN 303-5:2012 i/lub ekoprojektu?

Zgodnie z projektami uchwał, kotły na pelet spełniające normę PN-EN 303-5:2012 i/lub ekoprojektu będzie można użytkować bezterminowo na obszarze województwa dolnośląskiego. Na obszarze miasta Wrocław oraz gmin uzdrowiskowych (w granicach stref A, B i C ochrony uzdrowiskowej) będzie można użytkować wspomniane kotły do 31 grudnia 2023 r. - w przypadku kotłów zamontowanych przed 30 czerwca 2018 r. Od 1 lipca 2018 r. na obszarze miasta Wrocław oraz gmin uzdrowiskowych (w granicach stref A, B i C ochrony uzdrowiskowej) nie dopuszcza się montowania instalacji na pelet.

Czy uchwała mnie dotyczy jeśli użytkuję instalację gazową?

Dla mieszkańców, którzy już obecnie korzystają z sieci ciepłowniczych, gazu, oleju, ogrzewania elektrycznego lub pomp ciepła – uchwała nie wprowadzi żadnych nowych obowiązków lub ograniczeń. Gdyby chcieli jednak zrezygnować z obecnego ogrzewania na rzecz węgla lub drewna, będą zobowiązani od razu zainstalować nowoczesny kocioł spełniający wymagania ekoprojektu określone w unijnych rozporządzeniach.

Planuję zbudować dom, który będzie ogrzewany kotłem na paliwo stałe (węgiel lub drewno). Planuję wymianę starego kotła na nowy. Co oznaczają dla mnie zapisy uchwały antysmogowej?

Dla Wrocławia i uzdrowisk:

Jeśli uruchomienie instalacji odbędzie się **przed 1 lipca 2018 r.**, to zgodnie z projektem uchwały wolno będzie zamontować piec na węgiel (musi być przystosowany do spalania dobrej jakości węgla, gdyż tzw. odpadów węglowych i węgla brunatnego nie będzie można spalać po wejściu w życie uchwał) lub drewno, przy czym należy pamiętać, że piec taki będzie można użytkować tylko do końca 2023 roku. Od dnia 1 stycznia 2024 r. dopuszczone zostanie bowiem spalanie wyłącznie paliwa gazowego i lekkiego oleju opałowego.

Jeśli uruchomienie instalacji nastąpi **po 30 czerwca 2018 r.**, to zgodnie z projektem uchwały będzie wolno zamontować tylko piec na gaz lub lekki olej opałowy.

Dla pozostałego obszaru województwa:

Jeśli uruchomienie instalacji nastąpi **przed 01 lipca 2018 r.**, to zgodnie z projektem uchwały będzie można zamontować dowolny kocioł na węgiel lub drewno. Trzeba jednak pamiętać, że:

- kocioł nie spełniający standardów emisyjnych odpowiadających klasie 3, 4 i 5 pod względem granicznych wartości emisji pyłu wg normy PN-EN 303-5:2012 będzie można eksploatować tylko do końca roku 2023,
- kocioł spełniający standardy emisyjne odpowiadające **klasie 3 lub 4** będzie można eksploatować do końca roku 2027,
- kocioł spełniający standardy emisyjne odpowiadające klasie **5** będzie można użytkować bez ograniczeń terminowych.

Jeśli uruchomienie instalacji nastąpi **po 30 czerwca 2018 r.**, to zgodnie z projektem uchwały należy zamontować instalację na paliwo stałe, spełniającą emisyjność cząstek stałych (pyłu) odpowiadającą wymogom **ekoprojektu**, tj. max.40 mg/m³.

Czy przepisy uchwał będą również obejmować kominki opalane drewnem? Dlaczego? Czy będzie można nadal je stosować?

Projekty uchwał dotyczą również kominków opalanych drewnem, gdyż są to takie same miejscowe ogrzewacze pomieszczeń, jak np. piece kaflowe, czy piece typu „koza”.

Badania rzeczywistej emisyjności wskazują, że kominki mogą emitować bardzo wysokie ilości pyłu i benzo(a)pirenu – znacznie wyższe niż np. kotły na węgiel lub na drewno. Co więcej, udział bardzo drobnego pyłu (<1 µm) w pyłe całkowitym powstającym przy spalaniu drewna może sięgać nawet 90%. To właśnie najdrobniejszy pył (PM 2,5) stanowi ogromne zagrożenie zdrowotne, gdyż z łatwością przedostaje się do krwioobiegu.

Zgodnie z projektem, po wejściu w życie uchwały w kominkach będzie można palić tylko biomasą o wilgotności poniżej 20% (taki poziom wilgotności ma drewno suszone przez ok. dwa sezony).

Od 1 stycznia 2024, czyli za ponad sześć lat, na Dolnym Śląsku będzie można używać jedynie kominków spełniających wymagania emisyjne ekoprojektu wynikających z Rozporządzenia Komisji UE 2015/1185 w odniesieniu do emisji pyłu, wynoszącej maksymalnie 40 mg/m³.

W zaś uzdrowiskach (w strefach ochronnych A, B i C) oraz we Wrocławiu od 2024 roku nie będzie można używać kominków na paliwa stałe.

Jak przepisy będą odnosić się do kotłowni w szkołach, urzędach, OSP, itd.? Czy zgodnie z uchwałą one też muszą zostać wymienione na urządzenia spełniające normy?

Tak. Przepisy uchwały dotyczą wszystkich instalacji grzewczych, dla których nie jest wymagane pozwolenie na emisję, pozwolenie zintegrowane lub zgłoszenie emisji, a więc o mocy poniżej 1MW.

Jakie piece i kotły będzie można stosować po wejściu w życie uchwały na terenie uzdrowisk oraz we Wrocławiu?

Zgodnie z projektem, do końca roku 2023 będzie jeszcze można użytkować instalacje na paliwa stałe (jakie? Zobacz poniżej). Od 1 stycznia 2024 r. zaś

dozwolone będzie wyłącznie korzystanie z instalacji gazowych oraz na lekki olej opałowy.

Czy zakaz użytkowania kominków oznacza konieczność jego demontażu?

Uchwała nie wymaga fizycznego demontażu kominków, lecz ich użytkowania (po wejściu w życie zakazu spalania paliw stałych). W takim przypadku wystarczy odcięcie przewodu kominowego od urządzenia.

Jakie kotły i piece będzie można stosować po wejściu w życie uchwały na Dolnym Śląsku (z wyłączeniem Wrocławia i uzdrowisk)?

Zgodnie z projektem uchwały, czas eksploatacji kotłów i pieców oddanych do użytkowania przed 1 lipca 2018 r. będzie uzależniony od klasy (emisyjności pyłu wg normy PN-EN 303-5:2012) danej instalacji.

Pozaklasowe kotły, piece i kominki (tzw. kopciuchy) będą mogły być użytkowane do końca 2023 roku.

Kotły, piece i kominki **klasy 3 lub 4** będzie można eksploatować do końca roku 2027, zaś **klasy 5** można będzie użytkować bezterminowo.

Kotły te muszą być wyposażone w automatyczny podajnik paliwa (za wyjątkiem instalacji zgazowujących paliwo) i nie mogą posiadać rusztu awaryjnego, czy też elementów umożliwiających jego zamontowanie.

W jaki sposób mają być weryfikowane nowoinstalowane kominki pod względem spełniania warunków ekoprojektu? Czy wkłady kominkowe muszą posiadać odpowiedni certyfikat ekoprojektu?

W związku z tym, że proponowane uchwały będą aktami prawa miejscowego, uprawnionymi do kontroli mieszkańców staną się wójtowie, burmistrzowie i prezydenci miast lub upoważnieni przez nich pracownicy urzędów gmin lub straży gminnych. Jeżeli stwierdzą oni, że dana osoba nie przestrzega przepisów uchwały antysmogowej, to będą mogli skierować wniosek do sądu o ukaranie karą grzywny do 5 tys. zł.

Uprawnienia do przeprowadzenia kontroli oraz nakładania mandatów karnych ma również Policja, a w przypadku podmiotów prowadzących działalność gospodarczą Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska.

Zgodnie z projektem uchwały antysmogowej użytkownik kotła, pieca lub kominka powinien okazać kontrolerom dokumenty potwierdzające, że piec, kocioł lub kominek, z którego korzysta spełniają wszystkie wymagania określone w uchwale antysmogowej. Takim dokumentem może być: 1/ dokumentacja z badań potwierdzających poziom emisji z instalacji, 2/ dokumentacja techniczna urządzenia czy 3/ instrukcja dla instalatorów i użytkowników. Lista ta nie jest zamknięta. Przy zakupie wkładu kominkowego należy zwrócić się do sprzedawcy lub producenta o przekazanie dokumentów potwierdzających spełnienie wymagań ekoprojektu wynikających z Rozporządzenia Komisji UE 2015/1185.

Lista niskoemisyjnych urządzeń grzewczych na paliwa stałe spełniających wymagania ekoprojektu do znalezienia na stronie:

<http://powietrze.malopolska.pl/ekoprojekt/>

Uchwały antysmogowe regulują tylko ogrzewanie węglem lub drewnem. A co z gazem, ciepłem sieciowym, odnawialnymi źródłami energii, czy ogrzewaniem elektrycznym?

Projekty uchwał regulują sposób spalania paliw stałych w gospodarstwach domowych, bo to jest główna przyczyna niskiej emisji. Przepisy te tworzone są na podstawie art. 96 ustawy Prawo ochrony środowiska, który umożliwia władzom województwa wprowadzić ograniczenia lub zakazy w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje **spalanie paliw**. Z uwagi na skalę i dominujący wpływ spalania paliw stałych na jakość powietrza, uchwały skupiają się na **węglu i drewnie**.

Projekty uchwał nie zakazują jednak ogrzewania budynku w inny sposób. Z punktu widzenia jakości powietrza najbardziej preferowane systemy ogrzewania to: a) odnawialne źródła energii (OZE), b) ogrzewanie gazowe, c) centralne systemy ciepłownicze, d) elektryczne ogrzewanie akumulacyjne, e) instalacje zgazowujące drewno, f) instalacje spalające pelet.

Czy uchwała antysmogowa dla województwa dolnośląskiego dopuszcza stosowanie elektrofiltrów?

Tak, uchwała nie zakazuje możliwości stosowania elektrofiltrów, które redukują emisję cząstek stałych (pyłów) do poziomu maksymalnie 40 mg/m^3 . Należy jednak pamiętać, że muszą być spełnione równocześnie inne warunki określone w projekcie uchwały, tj. kotły muszą posiadać automatyczny podajnik paliwa (za wyjątkiem instalacji zgazowujących paliwo) i nie mogą być wyposażone w ruszt awaryjny oraz elementy umożliwiające jego zamontowanie, natomiast piece i kominki muszą posiadać zamkniętą komorę spalania.

Co to jest ekoprojekt?

To nazwa dyrektywy unijnej, która obejmuje między innymi pompy ciepła, elektryczne podgrzewacze wody, kotły na paliwa stałe, kominki, czy instalacje solarne. W odniesieniu do kotłów i kominków ekoprojekt określa m.in. ich sezonową efektywność energetyczną (oznaczającą, wyrażany w procentach, stosunek zapotrzebowania na ogrzewanie pomieszczeń w określonym sezonie ogrzewczym, zapewniane przez kocioł/kominek na paliwo stałe, do rocznego zużycia energii wymaganej do zaspokojenia tego zapotrzebowania) oraz graniczne wartości emisji pyłów, organicznych związków gazowych, tlenku węgla i tlenków azotu, zarówno przy mocy maksymalnej jak i minimalnej.

W przypadku kotłów na paliwa stałe z automatycznym podawaniem paliwa oraz miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń z zamkniętą komorą spalania wykorzystujących inne paliwo niż pelet (kominków, pieców) emisja cząstek stałych (PM) nie może przekraczać 40 mg/m^3 .

_PALIWA

Od kiedy będzie obowiązywał zakaz spalania paliw stałych w dolnośląskich uzdrowiskach i we Wrocławiu?

Zgodnie z projektami od 1 stycznia 2024 roku, czyli za ponad sześć lat.

Czy od 1 lipca 2018 r. na Dolnym Śląsku będzie zakaz palenia węglem?

Nie, projekt uchwały antysmogowej dla województwa dolnośląskiego (z wyłączeniem Wrocławia i uzdrowisk w granicach strefy A, B i C ochrony uzdrowiskowej) nie zakazuje palenia węglem.

Zgodnie z projektem, od momentu wejścia w życie uchwały nie będzie można tylko spalać najgorszej jakości paliw węglowych: mułów i flotów węglowych o uziarnieniu mniejszym niż 3 mm, węgla brunatnego oraz wilgotnej biomasy (w tym drewna o wilgotności powyżej 20%). Inne paliwa stałe będą dozwolone.

Jakie drewno i węgiel będzie można spalać w uzdrowiskach i we Wrocławiu po wejściu w życie uchwał antysmogowych?

Zgodnie z projektem, po wejściu w życie uchwał antysmogowych będzie obowiązywał **okres przejściowy** dla spalania paliw stałych na terenie Wrocławia oraz uzdrowisk w strefach A, B i C ochrony uzdrowiskowej.

Do końca roku 2023 będzie można spalać węgiel i drewno pod warunkiem dotrzymania zakazu spalania: 1/ węgla brunatnego oraz paliw stałych produkowanych z wykorzystaniem tego węgla, 2/ mułów węglowych i flotokoncentratów węglowych, czyli paliw o uziarnieniu mniejszym niż 3 mm oraz mieszanek produkowanych z ich wykorzystaniem, 3/ biomasy stałej o wilgotności powyżej 20%.

Od 1 stycznia 2024 roku ma zaś obowiązywać całkowity zakaz spalania paliw stałych (drewna i węgla).

W jaki sposób sprawdzać wilgotność drewna?

Do sprawdzenia wilgotności drewna stosuje się urządzenia elektroniczne tzw. wilgotnościomierze do drewna. Ceny takich urządzeń rozpoczynają się od około 50 zł. Mieszkańcy, którzy spalają drewno powinni zwrócić przede wszystkim uwagę na okres jego suszenia. Sezonowanie drewna przez okres 2 lat daje możliwość uzyskania parametrów wilgotności drewna, które spełnią wymagania uchwały.

Czy można będzie stosować pelet?

W przypadku gdy uchwała antysmogowa nie zakazuje stosowania biomasy (dot. uchwały dla województwa dolnośląskiego, a w przypadku uchwały dla miasta Wrocławia i uzdrowisk w terminie do dnia 31 grudnia 2023r.), istnieje możliwość stosowania peletu, pod warunkiem spełnienia wymagania dotyczącego jego wilgotności (nie większej niż 20%).

Co to są muły i floty węglowe?

Muły jak i floty węglowe powstają w procesie uszlachetniania węgla kamiennego. W efekcie powstaje węgiel o polepszonych parametrach oraz wodna zawiesina skały płonnej i drobinek węgla o wielkości około 1 mm (w uchwale przyjęto wartość graniczną do 3 mm). Z tej zawiesiny metodą flotacji pozyskuje się koncentrat o większej zawartości węgla – flot węglowy, a z pozostałości po częściowym odparowaniu wody powstaje muł węglowy. Spalanie zarówno mułu jak i floty węglowej powoduje dużą emisję zanieczyszczeń, zwłaszcza pyłu, gdyż są to bardzo drobne cząstki, a kotły domowe nie są przystosowane do ich spalania. Poza tym mają dużą zawartość wody, co znacznie pogarsza warunki spalania, a tym samym zwiększa emisję zanieczyszczeń do powietrza, przy równoczesnej niskiej kaloryczności paliwa.

Jak będzie kontrolowana jakość węgla?

Osoba stosująca paliwo stałe do ogrzewania lub przygotowywania posiłków i ciepłej wody będzie zobowiązana do posiadania certyfikatu jakości stosowanego paliwa, które powinna otrzymać od sprzedawcy paliwa.

Obecnie projektowana nowelizacja ustawy o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw nałoży na Inspekcję Handlową obowiązek kontrolowania jakości m.in. węgla przeznaczonego do użycia w gospodarstwach domowych oraz instalacjach spalania o nominalnej mocy cieplnej mniejszej niż 1 MW, czyli małych źródeł eksploatowanych w sektorze bytowo-komunalnym. W praktyce kontrolowane będą składy węgla, zaś model kontroli będzie podobny jak w przypadku stacji paliw płynnych.

Skąd mogę wiedzieć jakiej jakości jest węgiel na składzie węgla, gdzie go kupuję?

W ramach obowiązujących przepisów prawa klient składu powinien otrzymać pełną informację produktową o sprzedawanym towarze, jego pochodzeniu, parametrach oraz cenie. Zgodnie z zasadą rzetelności kupieckiej sprzedawca węgla powinien posiadać certyfikat jakościowy określający parametry węgla i na żądanie kupującego okazywać go.

Parametry węgla zakazanego do stosowania w projektach uchwał antysmogowych od 1 lipca 2018 roku odnoszą się paliw sprzedawanych jako muły, floty węglowe oraz węgiel brunatny.

Dlaczego spalanie wilgotnego drewna jest szkodliwe?

Mokre drewno jest mniej kaloryczne – spala się go nawet dwukrotnie więcej, gdyż część energii pochłaniana jest na odparowanie wody, przez co temperatura spalania jest niższa. W wyniku tego część gazów nie ulega całkowitemu spalaniu - wytwarza się sadza, która w połączeniu z wilgocią osadza się na ścianach komina i może prowadzić do obniżenia sprawności kominka/kotła, a także zapchania, korozji, czy samozapłonu komina. Równocześnie, spalanie wilgotnej biomasy (drewna) prowadzi do emisji szkodliwych dla zdrowia substancji – przede wszystkim silnie rakotwórczego bezno(a)piernu (obecnego m.in. w dymie papierosowym), a także pyłów. Dlatego drewno, wbrew powszechnej opinii, nie jest paliwem „czystym”. W odniesieniu do emisji zanieczyszczeń (pyłów PM_{2,5}, wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych), drewno bywa porównywalne ze średniej jakości węglem – wiele jednak zależy od pieca czy kominka, sposobu spalania oraz rodzaju paliwa.

Dlaczego nie wolno palić śmieci?

Spalanie odpadów jest prawnie zakazane. Podczas spalania śmieci, głównie tworzyw sztucznych, do powietrza wydostają się ekstremalnie niebezpieczne substancje takie jak dioksyny i furany, wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne (WWA), pył zawierający metale ciężkie (tj. chrom, nikiel, ołów, kadm, rtęć i wiele innych), dwutlenek siarki, tlenki azotu, czy chlorowodór

i fluorowodór. Wiele z tych zanieczyszczeń trafia też do gleby i wody, przedostając się następnie wraz z żywnością do organizmu.

Dioksyny i furany są tysiące razy bardziej trujące niż cyjanek, a ich połowiczny rozpad w glebie trwa ok. 160 lat. Przedostając się do organizmu odkładają się w tkance tłuszczowej (również w mleku, czy mięsie) i migrują w łańcuchu pokarmowym powodując m.in. nowotwory, obniżenie odporności, osłabienie wzrostu, zdolności rozrodczych, zaburzenia neurologiczne i hormonalne.

Metale ciężkie mogą wywoływać zaburzenia w funkcjonowaniu organizmu. Ołów upośledza wątrobę, wywołuje anemię. Kadm uszkadza nerki, powoduje osteoporozę, jest rakotwórczy. Rtęć uszkadza układ nerwowy, powoduje choroby serca.

W wyniku spalania śmieci często produkowany jest też mocno kancerogeny WWA: bezno(a)piren, obecny m.in. w dymie papierosowym.

_INNE

Dlaczego są trzy różne projekty uchwał, zamiast jednego?

Zarząd Województwa Dolnośląskiego przyjął trzy odrębne projekty uchwał antysmogowych do konsultacji społecznych: osobno dla Wrocławia, dla uzdrowisk oraz dla pozostałej części województwa dolnośląskiego.

Wrocław został potraktowany oddzielnie z uwagi na skalę miasta jak i wyjątkową w skali regionu kumulację zanieczyszczeń dotyczącą jednocześnie bardzo wielu ludzi, przy jednoczesnym uwzględnieniu wyników ekspertyzy nt. ograniczenia niskiej emisji z indywidualnego ogrzewania węglowego na terenie Wrocławia w latach 2016-2020 wykonanej na zlecenie magistratu.

Uzdrowiska potraktowano oddzielnie z uwagi na potrzebę podjęcia tu szczególnych działań naprawczych z uwagi zagrożenie utraty przez miejscowości statusu uzdrowiska w przypadku nie dotrzymania jednego z warunków jego posiadania, tj. wykazania klimatu o potwierdzonych właściwościach leczniczych. Jakość powietrza w uzdrowiskach musi być więc niepodważalna, znacznie lepsza, niż w miejscu skąd przybywają kuracjusze. Badania prowadzone przez Wojewódzki Inspektora Ochrony Środowiska potwierdzają, że na obszarach uzdrowisk są odnotowywane przekroczenia dopuszczalnych poziomów

zanieczyszczeń, szczególnie w przypadku docelowego poziomu benzo(a)pirenu, będącego produktem spalania paliw stałych.

Projekt uchwały dla pozostałej części obszaru województwa dolnośląskiego został przygotowany, z uwagi na wykazane w ramach rocznych ocen jakości powietrza wysokie, ponadnormatywne poziomy zanieczyszczeń w powietrzu m.in. w przypadku następujących substancji: pyłu zawieszonego PM10, pyłu zawieszonego PM2,5 oraz benzo(a)pirenu. Największy negatywny wpływ na jakość powietrza ma emisja z obiektów zaliczanych do sektora komunalno-bytowego: lokalnych kotłowni i palenisk domowych, wyposażonych w niskie emitery, zlokalizowanych często w centralnych, gęsto zabudowanych obszarach miast oraz kotlinach górskich.

Po co nam w ogóle uchwały antysmogowe?

Uchwały są nam potrzebne przede wszystkim, aby poprawić zdrowie i jakość życia mieszkańców regionu. Zanieczyszczenie powietrza pyłem oraz benzo(a)pirenem przyczyniają się do chorób układu oddechowego (astmy, raka płuc, przewlekłej obturacyjnej choroby płuc, częstych infekcji dróg oddechowych), chorób układu krwionośnego (zawału serca, nadciśnienia tętniczego, choroby niedokrwiennej serca, zaburzeń rytmu serca, niewydolności serca), chorób układu nerwowego (problemów z pamięcią i koncentracją, wyższego poziomu niepokoju, stanów depresyjnych, zmian anatomicznych w mózgu, choroby Alzheimera, przyspieszonego starzenia układu nerwowego, udaru mózgu), czy chorób układu rozrodczego (bezpłodności, przedwczesnego porodu, obumarcia płodu). Szacuje się, że zanieczyszczenia powietrza powodują rocznie ok. 3000 zgonów w naszym województwie.

Każdego roku w Polsce sprzedaje się około 140 000 kotłów nie spełniających standardów emisyjnych. Dodatkowo do sprzedaży trafia dziesiątki tysięcy urządzeń typu kominki, kozy – tzw. ogrzewacze pomieszczeń, których eksploatacja charakteryzuje się bardzo wysokim poziomem emisji zanieczyszczeń. Niweczy to wszelkie wysiłki nakierowane na likwidację niskiej emisji. Jednocześnie w sprzedaży detalicznej znajdują się takie paliwa jak muły, flotokoncentraty i węgiel brunatny, które w ogóle nie powinny być dopuszczone do spalania w gospodarstwach domowych, z uwagi na dużą zawartość niebezpiecznych substancji uwalnianych przy spalaniu.

Na mocy art. 96 ustawy Prawo Ochrony Środowiska władze województw otrzymały narzędzia do uregulowania rynku urządzeń na paliwa stałe, a także rynku paliw stałych używanych w regionie. W wyniku tego powstały i zostały już przyjęte analogiczne uchwały antysmogowe na Śląsku oraz w Małopolsce.

Co może grozić za niedostosowanie się do zapisów uchwały antysmogowej?

Sankcje stosowane w przypadku naruszenia postanowień uchwały określone zostały w art. 334 Prawa ochrony środowiska, który stanowi, że „kto nie przestrzega ograniczeń, nakazów lub zakazów, określonych w uchwale sejmiku województwa przyjętej na podstawie art. 96, podlega karze grzywny”. Zgodnie z art. 24 Kodeksu wykroczeń grzywna wynosi od 20 zł do 5000 zł, przy czym w postępowaniu mandatowym można nałożyć grzywnę w wysokości do 500 zł, a jeżeli czyn wyczerpuje znamiona wykroczeń określonych w dwóch lub więcej przepisach ustawy - 1000 zł (art. 96 Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia). Organem uprawnionym do nakładania mandatów na podstawie art. 334 Prawa ochrony środowiska na gruncie aktualnego stanu prawnego jest Policja oraz Inspektor Ochrony Środowiska.

Czy trzeba będzie zlikwidować tradycyjne pizzerie?

Projekty uchwał antysmogowych nie likwidują tradycyjnych pizzerii. Będą one mogły nadal funkcjonować, pod warunkiem spełnienia §2, ust. 4, pkt 6 rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie rodzajów instalacji, których eksploatacja wymaga zgłoszenia.

Komu zgłaszać niestosowanie zapisów uchwał antysmogowych w przypadku gdy w gminie nie funkcjonuje straż miejska/gminna?

Zgodnie z ustawą Prawo Ochrony Środowiska wójt, burmistrz lub prezydent miasta są zobowiązani do prowadzenia kontroli przestrzegania zapisów uchwał antysmogowych. W przypadku gdy w danej gminie nie funkcjonuje straż miejska/gminna, władze gminy są zobowiązani na wyznaczenia osoby odpowiedzialnej za przyjmowanie zgłoszeń i prowadzenie interwencji.